

Megjelenik minden
csütörtökön.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 8 K.
Fél évre . . . 4 „
Negyed évre 2 „
Egyes szám 20 fillér.

ZSILVÖLGYE

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

A római kath. plebánia
épületében (Templom-
útca). Hivatalos órák
naponta 5—7-ig.

Kéziratokat nem adunk
vissza.

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Kálmán.

Kiadó:
„Zsilvölgye“ lapkiadó-vállalat.

Főmunkatárs: Salló Károly.

Az új tanév küszöbén.

A nagy vakáció e héten véget ér. Jövő héten kezdődnek a beiratások, a javító-, felvételi vizsgák és az előadások. A muzsák csendes csarnokaiba élet költözik. Megkezdődik a 10 hónapi munka.

A szünidő kezdetén a hazai sajtóval egyetértvén, időszerűnek tartottuk a pályaválasztás kérdésének szóvátételét. Ez a kérdés két hónapon át kiforrott. Most a népnevelés, a jövő nemzedék oktatása kell hogy foglalkoztassa a közérdeklődést, az intézkedésre hivatott faktorokat. Mert ezen a téren sürgős intézkedések szüksége forog fenn Petrozsényben.

Igaz, hogy van kilenc tanerős állami népiskolánk, van a szentferencrendi nővérek vezetése alatt elemi- és polgári leányiskolánk, van egy — 3 osztályu — bányatársulati iskolánk, van 8 osztályu állami főgimnáziumunk, van kőszénbányásziskolánk, iparos- és kereskedelmi tanonciskolánk, van állami óvodánk, sőt — névleg és papiroson — gör. kel. felekezeti iskolánk is. De ezek a tanintézetek a tapasztalat igazolása szerint az elemi oktatás követelményeit nem elégítik ki.

Tudomásunk van arról, hogy az állami iskola gondnoksága és a községi képviselőtestület legutóbb érdemben foglalkozott az ügygyel azon az alapon, mert 4—500 tan-

köteles gyermek tanítók és tantermek hiányában nem járhat iskolába. Statisztikai adatok szerint rendszerint a lakosság tiz százaléka a tankötelesek száma. 1400—1500 tanköteles lévén Petrozsényben, ebből a lakosság száma is megállapítható — és viszont. Az újévkor megejtendő általános népszámlálás egyébként pozitív adatokat fog szolgáltatni. Addig be kell érniünk a kombinációval, amely meggyőződésünk szerint a valót megközelíti. Ámde tényadatok alapján határozta el a közgyűlés, hogy 4 tanító alkalmazásával községi iskolát állít fel s már szeptemberben két tanítót alkalmaz ideiglenesen.

Bármennyire helyeseljük a jó szándékot, de nem hallgathatjuk kételyünket afelett, hogy ez nem radikális intézkedés, hogy ezzel a bajon segítve nem lesz. Mert biztosra vesszük, hogy az állam oly mérvű — vagy egyáltalán — segélyezéssel nem fog a községi iskola felállításához járulni, amely a határozat végrehajtását lehetővé tenné, amennyiben ehhez is az kell, ami nincs: pénz. Már pedig négy tantermes iskola felállítása, berendezése, négy tanító javadalmazása kizárólag a község terhére, legalább tizszáztöli pótdadóemelkedést vonna maga után, amivel a mostani 100%-on túl az adózókat terhelni nem volna indokolt akkor, amidőn törvény szerint a népoktatás állami feladatot képez.

Nem helyes a kulturális és más köz-

intézmények létesítésének minden esetben és minden körülmények között az állam terhére hárítása. Szociális érdekeket a társadalomnak, az egyeseknek, az erkölcsi testületeknek is elő kell mozdítani. Ámde a jelen esetben egyenesen állami feladatot képez a szükséges gondoskodás, mert Petrozsény község nincs abban a helyzetben, hogy a tanerős községi iskola költségeit hordozhatná. Pedig a négy elemi osztály felállításával nincsen véglegesen megoldva a kérdés, mert legalább 6 tanítóval kellene az iskolákat kiegészíteni.

Petrozsény, mint a Zsilvölgy központja, államérdekből igényt tarthat állami támogatásra, mert az itt végzett munkával a nemzeti közvagyonosodást mozdítjuk, a völgyünkben rejlő kincs értékesítése a magyar nemzet érdeke s így a kultúra fejlesztésével is állami cél mozdíttatik elő.

Meggyőződésünk szerint tekát minden módon, minden eszközzel oda kell hatnunk, hogy az állami iskola már a jövő évben, már a tanév elején legalább két osztály felállításával kibővítsék és az év folyamán, vagy a jövő tanévre a szükséghez mért kiegészítés folytatva lenne.

A felettes hatóság véleményezése, a község anyagi helyzetének megvilágítása esetén kétségtelennek tartjuk, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter gondoskodni fog az elemi iskola megfelelő kibővítéséről.

Buzavirág.

Irta: Ostor.

I.

Főlegyenesedett. Az utolsó csomag is rendben van. Galambszürke szemével szép csendesen végigsimogatta a kedves kis szobát.

A zongora még tegnap estétől nyíva maradt. Ott van még a nyitott könyv is.

Leült. Piciny rózsaszín ujjával végigszaladt a billentyűkön s az éppen előtte levő keringőbe kezdett:

„Elmult a hév, elmult a dal
A szív kiég, a szív kihál.
Vagy néha még, egy lobbanást vet
S elhangzik búsongó sóhajjal.
Már szívem is Pompéji lett,
Benn mindent holt hamú temet.
Ami csak élt, benn megkövülten
Lel rá a lehangolt emlékezet“ . . .

És énekelte szépen, megkapón. Az ajtó megnyílt, Szendrőy lépett be. Feléje fordította bohó kis fejét.

— Nem jön még Dorozsmay? . . . Mindjárt mennünk kell . . .

— Ót lestem az ablakból . . . Mindjárt jönnie kell. Jól tudod, hogy pontos szokott lenni.

— Épen az a hibája, hogy nagyon pontos. Nem jönne egy perccel hamarább. Pedig hát azért, hogy három órára ígérte, eljöhett volna háromnegyedkor is, azért nem haragudtunk volna meg . . . Folytatta a keringőt.

„Kívül az ég ibolyakék
S ragyog a nap szeme . . .
De lent, belül odalent,
Ott már örökös a csend.

Kopogtak.

Jókedvűen perdült az ajtófelé. Kinyitotta.

— No csak hogy itt van. Épen magát tárgyaltuk . . . hogy milyen pontos ember . . .

Beszélgettek egy ideig még s azután kihajtottak a pályaudvarra.

Szendrőy Margit felszállt a vasúti kocsiba. Az ablakból, édes kis kezét ökölbe szorítva, mutatoujjával hamiskásan fenyegette Dorozsmayt.

— De aztán eljőjjön ám júniusban a Bélával, mert megharagszom.

A kalauz rézspijába fujt s a fekete vaskoloszszusz száguldó kerekeivel mind odább és odább és odább vitte a szeretett nővért, a bohó kis leányt. Dorozsmay úgy érezte, mintha szívét tiporná a kattogó vonatkerék . . .

Hazamentek Szendrőyvel.

II.

A kertben voltak. A délelőtti napsugár tüzesen csókolta a nekipirosodó cseresznyeszemeket. A kert mellett szélesen elhuzódó táblákon sárga fejű kalászkok hajlongtak ritmikusan a langyos szelölőben. Itt-ott a kalásztenger aransárgájából kék szemek csillantak elő szelidén. Buzavirágok.

Szendrőy málázva nézte a természet hatalmas műhelyét. Érezte az eleven erőt, látni vélte hatalmas lüktetését. Élet, . . . élet! . . .

Margit mellette haladt és pajkosan lóbálta bátyja kezét. Szendrőy hevesen szorította a kis kezét. Félt, hogy valaki irgalmatlanul, kegyetlenül szakítja el tőle. Régóta sejtett már valmit . . . Az a fény, az a felségesen nyugodt hideg fény a szemekben! . . . Előjel, szomorú előjel . . . A kerítés mellé értek. Egy szál buzavirág ringatta fejét a kerítés lécei között.

— Ugyan tépd le nekem azt a virágot, — ugy szeretem.

— Tessék! . . . Mondok valamit, ne ijedj meg szívem . . .

— Oh, hogy lehetsz olyan bohó, nem félek én tőled.

— Azt hiszem észrevetted már a téli folyamán is, amikor nálam voltál, mennyire ügyelmes veled szemben Dorozsmay.

HIREK:

Apróságok.

A király nyolcvanadik születésnapjának ünneplése alkalmából a lapok igen sok érdekes anekdotát mondanak el a királyról. Természetesen nem lehet tudni melyik az igazi, melyik a költött historia, mert ilyen alkalommal százával teremnek a reminiscenciák. Talán nem lesz érdektelen, ha olvasóinknak mi is ideiktatunk néhányat.

Egyszer a király váratlanul meglepte az egyik bécsi kaszárnya legénységét azzal, hogy egy reggel kaszárnya-inspekciót tartott. Észrevette inspekció közben, hogy az egyik katonán nem kincstári, hanem feszes magyar nadrág van. Erre így szólt a katonához:

— Te magyar vagy, látom a nadrágodon. Miért nem jársz te a kincstári, szűk nadrágban?

— Felség — felelte a kérdezett — ezt a nadrágot jobban szeretem, mert ehhez vagyok hozzászokva; aztán azok a kincstári nadrágok nem is tartanak soká; ha egyszer-kétszer kimossák őket, elszakadnak. Azért hordozom a sajátomat, hogy megkíméljem a kincstárét.

— Mutasd a borjodat! — mondotta neki erre a király.

A katona engedelmességet. A király amint belenézett a borjuba, három új kincstári nadrágot meg egynehány virginia szivart pillantott meg benne.

— Nagyon szép, hogy ennyire kiméled a kincstár ruhadarabjait, — jegyezte meg a király mosolyogva és ezután tovább folytatta az inspekciót.

Az nap este a katona száz darab virginia szivart kapott a királytól ajándékba „jutalmul“ azért, mert a kincstári nadrágot annyira kiméli.

Ez az eset 1885-ben történt. Akkoriban a Rákoson nagy vadászatok voltak, amelyeken a király részt vett. Az egyik nap lovon akart a király hazatérni gödöllői kastélyába és hogy rövidebb legyen az útja, toronyirányban lovagolt, keresztül a hadi kincstári földeken és egyedül. Utközben egy raktár előtt álló őr az ismeretlen, vadászruhás urat észrevette, erősen a puskájához kapott és rákiáltott a királyra:

— Vissza!

— Csak át akarok itt lovagolni a raktár udvarán! — próbálkozik a király a bakát megnyugtatni. Az azonban nem tágit:

— Oh igen, ő nagyon kedves, aranyos bácsika, nagyon szeretem.

Szendrőy nővére arcába nézett. Különösen hangzott neki az a „nagyon szeretem“. Ez a vonzalom több volt szerelemnél... Nyugodt, bizakodó, tántoríthatlan valami. Gondolkozott, megmondja-e? Kötelessége.

— Dorozsmay fölkerült valamire, — azért is nem jött ki most velünk a kertbe. Apával beszéltem már, hozzád küldött.

Figyelte az arcát, semmi változás, meglepődés avagy regénybe illő elpirulás.

— Nem gondolod mire kért?

— Nem tudom, fogalmam sincs róla...

— Arra, hogy kérjem meg a kezedet... Nagyon szeret téged!

A lány piros ajkairól édesenfájó, ártatlan kacagás rebent el. Mintha a hegyoldalak harangvirágai zsongnák valami természetfölötti szinfónia andalító, mélabus akkordjait. Fájdalom sikoltott zenei hangon, lágyan, kellemesen e nevetésből. Érzett rajta a naivság ártatlanság, a gyermeklélek üde himpora. Fájt az embernek, ha arra gondolt, hogy valaki megtöri majd az üdvöt rejtő hamvas ajkakat és eloltja szemeinek ártatlanul lobogó tűzét.

Elrestelte magát, mert látta, hogy bátyjának

— Ide nem szabad civilnek bemenni! — felelte erősen, úgy, hogy a királynak vissza kellett fordulni és csak kerülő uton juthatott el Gödöllőre.

Másnap az ezredes elé hívták az őrtálló bakát. Szigorú hangon kiált rá a rapporton az ezredes:

— Maga tegnap feltartóztatta uija közben a királyt. Hogy ez máskor elő ne fordulhasson, ő felsége parancsára ezennel kinevezem káplárrá, hogy ezután magának már ne kelljen őrt állani. Azonkívül, hogy máskor, ha találkozik a királylyal, megismerje, tíz darab kitűnően sikerült arcképét is megküldte az ön számára őfelsége! — És átadott a bakának tíz darab vadonatúj ezüst forintot, majd hozzátette:

— Teljesítse máskor is ilyen hiven a kötelességét! Rechts um! Marsch!

Amikor 1885-ben a király és Erzsébet királyné Gasteinban meglátogatták I. Vilmos német császárt az ősz német uralkodó állandóan maga akarta a királyt és királynét kalauzolni. A király többször is megkérte, hogy ne fárassza magát, az ősz császár azonban mégis csak kitartott mellettük. Egy délután újból erről volt szó a király és a német császár között, de I. Vilmos nem akart tágitani vendégei mellől.

— Akkor hát parancsolom, hogy távozz és pihend ki magadat! mondotta erre a király nevetve. A német császár ugyanis akkor éppen osztrák ezredesi egyenruhában volt és így engedelmességet kellett: haptákba vágta magát, szalutált és elbucszott a királytól és Erzsébet királynétól.

— **Szent István első magyar király nemzeti ünnepét** méltó lelkesedéssel ülte meg Petrozsény lakossága. Aug. 19-én, az ünnepet megelőző este, első magyar királyunk emlékére községünk számottevő közönsége kivilágította ablakait. 20-án a róm. kath. templomban d. e. 10 órakor tartott ünnepélyes istentiszteleten megjelentek a hivatalok főnökeik vezetése alatt, az ipariestület lobogó alatt vonult, az önk. tűzoltók pedig teljes díszben. Az ünnepi beszédet Buday János esperes-plebános tartotta, melyben azt fejtegette, hogy miként a múltban, úgy a jövőben is csak a szt. István által lerakott erkölcsi alap tarthatja fenn a nemzetet. Erre tanít a történelem, amely az élet tanítómestere. Majd ünnepélyes szt. misét mondott a Salgótarjáni bányazenekar közreműködése mellett.

nem tetszik viselkedése. Komoly dologról van szó.

— Hát ha Dorozsmaynak örömet szerzek vele, nagyon szívesen nyujtom a kezem, mert nagyon szeretem.

Dorozsmayval nem lehetett birni. Hogyne, hisz egy ilyen ártatlan lényel együtt lenni, folyton együtt lenni, az előíze lehet a paradicsomnak. Talán a paradicsom is üres volna nélküle. Sokkal szebbnek látta a természetet, a nap is kedvesebben, melegebben sütött és az emberek is, mintha mind ujak, valami fontos érzésben megtisztultak lennének. Amint megmondta Szendrőy neki a választ, kurjongatni szeretett volna örömeiben. Nyakába ugrott, össze-vissza csókolta.

Napközben Szendrőy leginkább horgászott, ők pedig összejárták a kis falu határát. Volt dolga ilyenkor Dorozsmaynak. Ölenként hozta haza a gondosan kiásott buzavirágokat... Külön helyük lesz a virágos kertben...

Nap-nap után elég alkalma akad Dorozsmaynak, hogy megfigyelje Margitot. Hamar tisztában volt azzal, hogy az a vonzalom, az a meleg ragaszkodás és naiv rajongás, amellyel őt körülveszi, tisztult, magasztos érzés. Ehez nincs köze az érzékiségnek. Így testvér szereti a testvért, gyermek a szülőt. Annál jobban lángolt szerelme, annál

A mise után a társulati bányazenekar a templom bejáratánál hazafias dalokat játszott.

Deákbanán és Lónyán is megünnepezték Szt. István napját. Jelen voltak a hivatalok teljes számban. Fekete János s. lelkész magas szárnyalású, hazafias tüztől áthatott dicsőítő beszédet mondott Szt. Istvánról. Utána ünnepélyes szent mise volt.

Pujon aug. 20-án, örömtől dobogott meg minden kath. lélek, mert e nap nemcsak első magyar szent királyának ünnepe, de egyházközsége Patronusának is ünnepe volt. Szerény, de művészi kivitelű templomocskáját feldíszítették a buzgó hivek. Délelőtt 10 órai beharangszóra megtelt a templomocska a hivatalok képviselőivel és a buzgó hivek seregével. Ünnepi beszédet Csabay-Gyula József petrozsényi káplán tartotta, a hallgatók szívében a lelkesedés felkeltett tüze, a szemekből előtörő örömkönnnyek igazolták, hogy a dicsőítő beszéd méltó volt Szt. István apostoli királyunkhoz. Utána a nevezett s. lelkész mondott ünnepélyes szt. misét.

— **Kinevezések.** A király Oltványi Ferenc pénzügyi tanácsost lugosi pénzügyigazgatóvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Marton Boldizsár okl. tanárt a petrozsényi állami főgimnáziumhoz helyettes tanárnak; a pénzügyminiszter Tegze Sándor pénzügyi tanácsosi címmel és jelleggel felruházott dévai s. titkárt, valamint Schuster Olivér dévai segédtitkárt állomás helyeiken való meghagyással a VII. fizetési osztályba pénzügyi tanácsosokká; Köves Andor dévai segédtitkárt ugyanezen állomáshelyen való meghagyással pénzügyi titkárrá nevezte ki.

— **Személyi hír.** Péterffy Béla állami főgimnáziumi igazgató szabadságáról hazatérve, hivatalát f. hó 21-én elfoglalta.

— **Eljegyzés.** Dr. Neuman Manó vajdahunyadi ügyvéd, eljegyezte Stein Izrael gyergyószentmiklósi fanagykereskedő kedves és szép lányát, Hedviget. Gratulálunk.

— **Esküvő.** Neuländer Ottó főkönyvelő aug. hó 23-án d. u. 5 órakor tartotta esküvőjét a nagyvárad orth. izraelita templomban Landau Mariska kisasszonnyal.

— **Dr. Kepes Elek** ügyvédi irodáját a Dombora-féle házba (Kossuth Lajos-utca, az Emke szálló mellett) helyezte át.

— **Halálozás.** Weill Salamonné f. hó 21-én vasárnap, életének 48-ik évében, rövid szenvedés után meghalt. Temetése hétfőn ment végbe nagy részvét mellett.

jobban emésztette a belső tűz. Esténként sírni szeretett volna.

Ez a magában tisztult, finom lélek ragaszkodása selymesen simogatta, s ártatlanságának tudata magával ragadta a magasba, sokszor csalódott, sokat szenvedett lelkét. Ez étheri lélek fehér uszálya jelezte előtte az utat, a boldogsághoz vezető lépcsőt... Fölfelé, föl a magasba!... Érezte, hogy emelkedik, érezte, hogy kicsinyes, nevetséges dolog minden emberi vágy, Lemondott már arról, hogy valamikor az övé lehessen egészen. Nem fájt neki. Hisz szeretheti őt mint testvért, mint a tökéletesség és erény eszményképét. Boldog volt.

Egytől félt csak. És tartott tőle nagyon. Mi lesz ha majd idővel, dacára lelke finomságának, kifejlődik ama másik érzés is. Nem az eszménykép elbukásától, hanem attól félt, hogy őbenne is megszólal a természet követelő szózata. Ez a szózat pedig nem neki fog szólani az biztos. Ilyen léleknek nem változnak az érzései. Margit sohasem fogja benne a férfit, hanem csakis a testvért látni. Most még jó, most van kárpótlása. De ha közéjük áll egy harmadik és azt mondja: ő az enyém... Mi lesz akkor?... Akkor mint testvért sem szabad szeretnie, mert idegen.

(Vége köv.)

Sürgönyc.:
SZABÓÉK
Budapest.

Bolinder

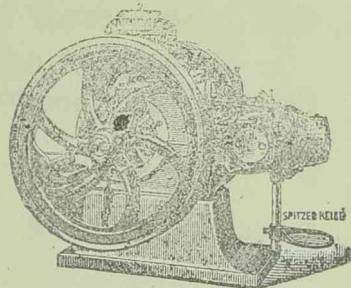
Telefon
szám
76—48.

nyersolajmotorok,
nyersolajlokomobilok

csak Szabó Emil és társa cégénél

Budapest, V., Ferencz József-tér 6 szám,
Gresham palota, Lánchiddal szemben kaphatók.

Szivógáz-
motorok,
Benzin-
motorok.

Cséplő-
gépek,
Malombe-
rendezések.

Gyönyörű-szép, teljesen új felvételi
látképes lapok

melyek ábrázolják a Szurdok szorosát,
Boli barlangot, a petrozsényi főutcát,
az új Bányatiszti kaszinót, a Templom-
utcát, a salgó-tarjani köszénbánya szén-
osztályozóját, a Janza-telepet, a főgimn.
épületét, darabonként 6 fill. kaphatók a
Muntyán T. könyvnyomdájában.

BORSY JÁNOS

— kőmives mester —
PETROZSÉNY.

Elvállal minden az
építkezési szakba
vágó munkát pon-
tos és gyors kivi-
telben. Készít ter-
veket, költségveté-
seket nagyon jutá-
nyos árak mellett.

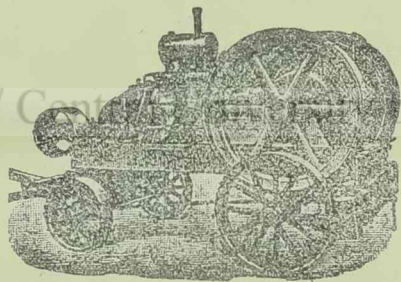
Lakás Kálvária 198.

Az Ipar- és Keresk. Bank
Petrozsényben

sirkő-raktárt

állított fel. A sirkövek
bukovai márványból
legszebb kivitelben állíttatnak elő.
Megkeresések a Kereskedelmi
és Ipar-bankhoz intézendők.

Ügyelők keresetnek.

Ügyelők keresetnek.

EREDETI „CHRISTOPH“!

benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és
nyersolaj-motorok

ma az első helyen állanak.

-- A „CHRISTOPH“ név garancia. --

75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket

Dénes B. motorspecialista cégtől.
Budapest, Lipót-körut 51

Jakocs Márton tulajdonát képező
— a Kálvária hegyen levő —

**telek két házzal
és hét holdas kaszálója**

:: szabad kézből azonnal eladó. ::

MUNTYÁN TIVADAR, PETROZSÉNY

KÖNYV-NYOMDA
PAPIRKERESKEDÉS

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a jövő iskola-évre való modern papir-, író- és rajzszerkeim, valamint mindennemű irodaszereim megérkeztek, miből bátor vagyok a következő dolgokat felemlíteni: Palatáblák, iskolatáskák, leány és fiugyermekek részére, körzők, Hardtmuth és Koh-i-noor írónok, „Üstökös“ törlőgumik, aluminium tollhegyek, írószerszámok kulcsal v. anélkül, fekete és színes író és másoló tenták, jegyzőkönyvek, irodai és levélpapírok, penkala írónok, öntöltő tollak stb. mind igen jutányos áron árusíttatnak. Midőn felemlitem, hogy iskolaszereim magyar gyártmányúak, kérem a n. é. közönség b. pártfogását.

16 TELEFON SZÁM 16

Kitűnő, jóminőségű, jól égetett
tégla jutányos áron

Vulkán és Parosény között eladó.
A tulajdonos Nikora Emil, Vulkán.

Csemege szőlő

korai fajok, részben muskataly, különlegesség. Kapható
5 klg. kosarakban 4 kor.

Vank Nikodim

fűszer és csemege kereskedésében.

Vulkánban, a főutcán a most épülő
Nicora-féle házban már július 1-jétől

lakások kiadóak.

Még pedig 7 lakás azonna, 7 augusztus hó 1-től. Értekezni lehet a tulajdonos
NICORA EMIL asztalosmesterrel.

Hirdetmény.

A kir. köszénbányahivatal ugy Petrozsényben, mint a Lónyatelepen kis és nagy mennyiségben

TÉGLÁT

bocsát eladásra. Bővebbet alulírott köszénbányahivatalnál.

M. kir. köszénbányahivatal.

Petrozsény, 1910. aug. 17.

Baumerth Károly,

főfelügyelő, hivatalfőnök.